

PELLERER til den moralske ansvarsfølelse, som bor i ethvert menneske.

3. Spørgsmålet om forskellen mellem de foranstaltninger, der skal anvendes overfor lovovertræderen, bør betragtes som et spørgsmål af praktisk art, således at det gælder om at vælge en foranstaltning, som er i overensstemmelse med kriminalrettens formål; den foranstaltning, der vælges, bør derfor i hvert enkelt tilfælde sigte til den dømtes forbedring og resocialisering. Selvom man bibeholder betegnelsen straf for visse foranstaltninger, f. x. bøder og visse tidsbestemte frihedsberøvelser, må det erkendes, at disse straffe lige fuldt falder indenfor rammerne af socialt forsvars virkemidler.

IV Program for kriminalrettens udvikling.

1. Man bør søge at koordinere de forskellige af kriminalretten anvendte foranstaltninger for så vidt muligt at nå til et enheds-system i samfundets reaktion overfor den kriminelle handling.
2. Det er vigtigt, at dette system er tilstrækkeligt nuanceret til at åbne domstolen mulighed for i det konkrete tilfælde at vælge den foranstaltning, som er mest hensigtsmæssig overfor netop denne lovovertræder.
3. Den rettergang og den forbedrende behandling, som lovovertræderen er genstand for, bør betragtes som værende en fortløbende proces, hvis successive stadier alle bør opfalles og udføres i overensstemmelse med socialt forsvars ånd og forudsætninger.

Meddelelser.

NTTK's REDAKTION.

Rektor ved Lunds Universitet, professor, dr. jur. *Ragnar Bergendal* har efter mangearig deltagelse i tidsskriftets redaktion ønsket at træde tilbage på grund af stærk optagethed. Til hans efterfølger er valgt professor ved Stockholms Högskola, dr. jur. *Ivar Agge*.

Redaktionen takker professor Bergendal for den interesse han har vist tidsskriftet i de forløbne år, og byder professor Ivar Agge hjertelig velkommen til samarbejdet om tidsskriftets opgaver.

KRIMINALPOLITISKA SÄLLSKAPET I GÖTEBORG

har under 1954 hållit fem sammanträden, varvid behandlats följande ämnen: 23/3 „Ungdomsvårdsskoleutredningens förslag. Allmänna synpunkter på vårdformerna“ (inledare: landshövdingen Per Nyström, Göteborg); 23/4 „Experiment i kriminalvård“ (inledare: byråchefen Torsten Eriksson, Stockholm); 3/5 „Gruppterapi i institutioner“ (inledare: dr. Lloyd W. McCorkle, chef för statsfängelset i Trenton, New Jersey, U.S.A.); 22/10 „Rättspsykiatri i återvändergränd“ (inledare: borgmästaren Erik Bendz, Halmstad, och doktor Gustav Jonsson, Skå)

samt 3/12 „Types of offenders“ (inledare: professorn i kriminologi vid University of Wisconsin, U.S.A., Marshall B. Clinard).

Sällskapet angelägenheter handhaves av en möteskommitté, som under 1954 utgjorts av följande personer: lagmannen Orvar Bäcksin, rektorn Eric Helldal, socialläkaren Carl-Gustaf Berglin och statsåklagaren Gustaf Persson. Mötesförhandlingarna ledas av en för varje sammanträde utsedd ordförande. Sällskapet hade vid 1954 års utgång 82 ledamöter.

G. P.

NORSK KRIMINALSTATISTIKK.

Kriminalstatistikken 1951/52 atskiller seg på flere måter fra sin forgjenger. Innledningen med tabeller og kommentarer er betraktelig utvidet, noe som må ansees som en fordel. Det er i første rekke denne delen av kriminalstatistikken som interesserer den vanlige leser, som her ikke bare får de viktigste tallene, men også i noen utstrekning bakgrunnen for dem. En kort oversikt på engelsk er det også grunn til å ønske velkommen. Likeså er det en fordel at oppgavene gis for hvert enkelt år og ikke, som før i mange tilfelle, for to år ad gangen. For øvrig vil kriminalstatistikken fra 1953 av komme som ett-årig publikasjon, noe som også blir et fremskritt. Jo tidligere man får de statistiske oppgaver, desto nyttigere vil de være.

Siden Statistisk Sentralbyrå synes å være villig til å ofre mer på kriminalstatistikken enn tidligere, er det kanskje håp om å få etterkommet dette ønskemål: at man om noen tid utgir en fyldig statistisk oversikt med kommentarer over utviklingen i den 50-års periode straffeloven snart har vært i kraft (1905—55). Også tidligere er slike oversikter for et lengre tidsrom blitt gitt, sist i kriminalstatistikken for 1923/24, som er en gullgruve av kriminalstatistiske opplysninger.

Når det gjelder de enkelte tall i kriminalstatistikken for 1951/52, er de mindre egnet til å vekke oppmerksomhet enn de mange positive redaksjonelle forandringer, hvorav her bare de viktigste er nevnt.

Tallet på straffbare personer, dvs. personer som enten har fått påtaleunndlatelse eller straff for en *forbrytelse*, viser en liten nedgang siden 1949/50. Men bak denne nedgang skjuler det seg en viss oppgang for aldersgruppen 14—20 år. Tilføyes kan at denne oppgang ikke har fortsatt i 1953. Ifølge de foreløpige oppgaver som foreligger for dette år, er det en svak nedgang for gruppen 14—20 år i forhold til 1952, og en noe større nedgang for alle aldersgrupper under ett.

Sammenlikner man tallene for de siste år med tallene fra før krigen, finner man en ganske stor nedgang i kriminaliteten. Mens det f. eks. i 1939 var 1.70 straffbare pr. 1000 innbyggere, var tallet i 1952 1.25. Men også i dette tilfelle er det en viss oppgang for aldersgruppen 14—20 år, en oppgang som for øvrig overveiende faller på Oslo. Det er særlig biltyverienes antall blant de unge i Oslo som er økt, mens de andre former for kriminalitet ikke viser store endringer.

Også når det gjelder *forseelsene*, viser kriminalstatistikken nedgang

både i forhold til de umiddelbart foregående år og i forhold til årene før krigen. Mens det i 1939 var 1831 straffelte personer for forseelse pr. 100.000 innbyggere, var tallet for 1952 1230, altså en nedgang på vel 30 pst.

Ser man på reaksjonsstatistikken, finner man også visse forskyvninger i forhold til før krigen. Det mest bemerkelsesverdige er at påtaleunntatelse har fått en øket anvendelse, mens til gjengjeld bruken av bøte-straff og betinget fengselsstraff er avtatt. Dette tyder på at en del saker som tidligere ble avgjort ved bot eller betinget dom, nå avgjøres ved påtaleunntatelse. Prosenttallene for anvendelsen av de forskjellige reaksjoner i 1952 stiller seg slik (tallene i parentes gjelder for året 1939): Påtaleunntatelse 28 pst. (19), bot 11 pst. (17), betinget fengselsstraff 24 pst. (29), ubetinget fengselsstraff 37 pst. (35).

Mens en ikke har statistikk for tilbakefallet blant de personer som har sonet fengselsstraff etter krigen, fins slik statistikk for personer med påtaleunntatelse og betinget dom. Det viser seg at tilbakefallstallene for de betinget dømt er gunstigere enn før krigen, mens det ingen forandring er for dem med påtaleunntatelse.

Av dem som i 1934/35 fikk betinget fengselsstraff brøt 20 pst. betingelsene (de aller fleste ved å begå ny forbrytelse) i en 3-årig prøvetid, mens tallet for dem som ble idømt betinget fengselsstraff i årene 1946—48 var 15. For dem med betinget påtaleunntatelse var tilbakefallsprosenten i en 2-årig prøvetid 8 for de perioder det her gjelder.

Anders Bratholm.

KRIMINALSTATISTIKUTREDNINGEN (ordf. riksaklagaren Mathis Heuman) har nyligen avlämnat betänkande om den svenska kriminalstatistiken (SOU 1954: 35). Utredningen framlägger sitt förslag efter en undersökning av de krav, som från kriminologisk och kriminalpolitisk synpunkt ställas på kriminalstatistiken. I stället för den vanliga indelningen av statistiken efter uppgiftslämnaren (polisstatistik, domstolsstatistik, fängvårdsstatistik) har utredningen funnit lämpligare att indela kriminalstatistiken i olika grenar efter arten av de företeelser, undersökningen gäller, och det speciella syftet med statistiken. Utredningen räknar med fem huvudgrenar, nämligen brottsstatistik, brottslingsstatistik, reaktionsstatistik, verkställighetsstatistik och återfallsstatistik. Förslaget behandlar vidare statistik över personer, som dömts till tvångsarbete. Utredningen anser, att införandet av en återfallsstatistik är en av de mest angelägna uppgifterna vid en reformering av den svenska kriminalstatistiken. En sådan statistik erfordras främst för att ge en uppfattning om det siffermässiga resultatet av olika i kriminalvården använda behandlingsformer men torde även ha betydelse för orsaksforskningen. — Enligt direktiven skulle utredningen beakta det intresse, som föreligger av att kriminalstatistiken erhåller en såvitt möjligt enhetlig utformning inom samtliga nordiska länder. Utrednin-

gen omnämner de överläggningar om nordiskt samarbete, som ägde rum på den nordiska kriminalvårdskonferensen i Helsingfors d. 8—11 febr. 1950. Utredningen har emellertid funnit lämpligt, att samarbete ägde rum först då utredningens betänkande förelåg färdigt och kunde tjänstgöra som utgångspunkt för diskussionen. Sedan betänkandet avlämnats, har överläggningar mellan representanter för de nordiska länderna ägt rum i Stockholm.

För att verkställa en översyn av gällande regler rörande straffrättsberäkning och sammanläggning av straff samt därmed sammanhängande spörsmål har justitieministern erhållit bemyndigande att tillkalla en sakkunnig. Till utredningsman har utsetts prof. *Ivar Agge*.

Vid *Nordiska rådets* tredje session i Stockholm d. 28 jan.—3 febr. 1955 förekom också några ärenden av straffrättslig art. Nordiska rådet beslöt sålunda bl. a. rekommendera regeringarna i de nordiska länderna att undersöka möjligheterna att åstadkomma större likformighet i dessa länders lagstiftning rörande konfiskation. Juridiska utskottet uttalade, att bestämmelserna om konfiskation som påföljd för brott spelade en icke oväsentlig roll ur praktisk synpunkt. Det framhölls också, att de bestämmelser i denna fråga, som förekom inom specialstraffrätten, var av skiftande innehåll och utförlighet. I många fall fyllde de icke de krav i fråga om enkelhet, överskådlighet och klarhet, som borde ställas på dem; avvikelserna från stadgandena i den allmänna strafflagen kunde icke alltid anses motiverade av sakliga skäl. Av utskottets betänkande framgår, att utskottet tagit del av svenska riksdagens första lagutskotts utlåtande nr 34/1953 i anledning av väckt motion om utredning angående de allmänstraffrättsliga problemen inom specialstraffrätten m. m. samt av prof. Stephan Hurwitz' rapport till det tjugonde nordiska juristmötet i augusti 1954 angående konfiskation som följd av lagöverträdelse. — I ett medlemsförslag hade föreslagits, att rådet måtte rekommendera regeringarna att taga initiativ till enklare regler om utlämning av förbrytare de nordiska länderna emellan. På hemställan av juridiska utskottet beslöt rådet att icke företaga sig något i denna fråga. Utskottets motivering var den, att frågor beträffande åtgärder mot lagöverträdare, vilka aktualiserats i samband med borttagandet av passvånget i fråga om resande av nordisk nationalitet vid färd mellan de nordiska länderna, var föremål för uppmärksamhet inom regeringarna; förslag till nya regler rörande utlämningsförfarandet och om vidgade möjligheter till utlämning kunde väntas bli utarbetat under våren 1955. Utskottet uttalade emellertid, att även andra frågor än reglerna om utlämning av förbrytare i detta sammanhang förtjänade avseende. Bland dessa frågor nämndes utvidgad behörighet för domstol att döma rörande i annat nordiskt land förövat brott, avtjänandet av annorstädes ådömt straff i hemlandets fångvårdsanstalter och kriminalvård i frihet.

Carl Holmberg.

UDSTILLING I PARIS.

Sammenslutningen Amicale Nationale des Policiers Anciens Combattants, Déportés, Internés, Prisonniers et Résistants France et Outre-Mer arrangerer i tiden 17. juni til 16. juli 1955 to udstillinger i Grand-Palais i Paris, „Politiets kunstudstilling“ og „Kunsthandskneriet“.

Adskillige udstillingslokaler er reserveret udenlandske deltagere, og alle fæller indenfor andre landes politistyrker opfordres til at sende deres amatørarbejder til udstillingen, det være sig malerier, tegninger, graveringer, skulpturer, keramik, dekorationsarbejder, eller litterære værker, fotografier m. v.

Udstillingsgenstandene, som skal være sammenslutningens præsident i hænde inden 15. maj 1955, sendes til M. Theus, Ministère de l'Intérieur, Cité des Ternes, 60 Boulevard Gouvion Saint-Cyr, Paris 17ème.
J. J.

Litteratur.

Systematisk oversigt over domme i kriminelle sager 1943—1952. Ved A. Bach. G. E. C. Gads Forlag. København 1954. 486 sider.

Tidligere statsadvokat, nu civildommer i Århus A. Bach har påtaget sig det store arbejde at samle og redigere denne 10-års oversigt over danske straffedomme. Oversigten fortsætter en skattet serie af lignende systematiske fortegnelser gående helt tilbage til Ipsen og Scharling's samling af Højesteretsdomme i kriminelle sager 1857—74 og derefter trofast fortsat under den gamle og nye straffelov.

Et første gennemsyn af den nye domssamling giver et godt indtryk. Den tidligere systematik og inddeling er i det væsentlige bibeholdt. Samlingen omfatter alle i Højesterets Tidende, Ugeskrift for Retsvæsen, Vestre Landsrets Tidende, Sjø- og Handelsrets Tidende og Juristen publicerede straffedomme i henhold til Borgerlig Straffelov og særlovgivningens straffebestemmelser. Enkelte stikprøver, jeg har haft anledning til at foretage, vidner om, at samlingen er foretaget med megen omhu, hvad redaktørens navn også borger for.

Værdien af en domssamling som denne både for teori og praksis er det unødvendigt at påpege. Den er en opslagsbog, der ikke kan undværes. Og den giver samtidig en levende oversigt over retspraksis som supplement til teoretiske fremstillinger af kriminalretten.

Det ville være ønskeligt, om der i næste 10-års udgave kunne findes også litteraturhenvisninger og redaktionelle noter.

Stephan Hurwitz.